

E.C.T.S.

Jeroen Brouwer

De overeenkomsten van Bretton Woods zijn genoemd naar een hotel in New Hampshire in de Verenigde Staten. In 1944 werd afgesproken dat de munteenheden van de deelnemende landen in een vaste verhouding zouden staan tot de dollar. In het Europese Monetaire Stelsel werden de spilkoersen geïntroduceerd. Ik stel mij zo voor dat in de zomer van 1999 de Europese ministers van Onderwijs een hotel betrokken aan de Piazza Maggiore in Bologna. De stad met de bijnaam *La Dotta*, de geleerde. In deze inspirerende omgeving kwam de Bologna-verklaring tot stand met als belangrijk doel het creëren van een Europese vrije onderwijsruimte.

Ars Aequi heeft in het meinummer een handige bijlage opgenomen over de juridische Masters. Daaraan ontleen ik dat de landen zich hebben verbonden het hoger onderwijs transparanter te maken door het maken van een raamwerk van vergelijkbare graden, de introductie van een tweefasensysteem dat geënt is op het Angelsaksische onderwijssysteem en ten slotte de invoering van een waarderingssysteem voor de toekenning van studiepunten, het European Credit Transfer System (E.C.T.S.).

In september 2002 werd het BaMa-stelsel voor het eerst ingevoerd. De bachelorfase bestaat uit een driejarig- en de masterfase uit – in beginsel – een eenjarig curriculum. Er ontstaan twee diplomeringsmomenten. Na voltooiing van een vierjarige HBO-opleiding óf een driejarige wetenschappelijke onderwijsopleiding, krijgt de student de internationaal erkende titel *bachelor of arts* (BA), *bachelor of science* (B.Sc) of *bachelor of law* (LL.B). De universitaire masteropleiding wordt afgerond met *master of arts* (M.A.) of *master of science* (M.Sc). Naar ik meen is de wetgever vergeten de titel LL.M, *master of law*, in de wet op te nemen.

De curricula voor de bachelorfasen zijn overwegend vastgesteld, de mastercurricula zijn nog deels ‘werk in uitvoering’. Faculteiten zullen een eigen invulling geven met verschillende accenten. Het is aan de orde én Orde om aan te geven welk afstudeerniveau van belang wordt geacht om succesvol in de advocatuur werkzaam te kunnen zijn. De advocatuur en de magistratuur hebben een gemeenschappelijk belang als het gaat om de kwaliteit van juristen die toegelaten willen worden tot hun beroepsopleidingen. De Orde pleegt daarom overleg met de Raad voor de Rechtspraak en het College van Procureurs-generaal over een gezamenlijk programma van eisen en wensen.

Wij denken aan een master rechtspraktijk van achttien maanden, waarvan de laatste zes maanden ingevuld zullen worden in een duaal leertraject, met daarin een stage van drie maanden. Voor het combineren van werken en leren zal overleg plaats moeten hebben met advocatenkantoren, plaatselijke ordes, raden voor rechtsbijstand en rechterlijke instanties, en natuurlijk universiteiten die geïnteresseerd zijn. Beginnende stagiaires die zo’n rechtspraktijk master hebben gevolgd, zijn wat meer door de praktijkkwol geverfd en zouden in beginsel toekunnen met minder beroepsopleiding van de Orde. Anders gezegd: een deel van de beroepsopleiding is afgezonken naar de masterfase van de studie.

‘Brandweerman, stewardess, popster... als je zo’n jaar of vier bent, weet je precies wat je wilt worden. Jammer dat je het niet meer weet als je een studie moet kiezen. Eén ding is zeker: geen kleuter wil advocaat worden!’ Zo valt te lezen op de site van de Orde bij studievoorlichting. De Orde richt zich met de frisse scholierenkrant *Versus* en een informatieve cd-rom (Advocatuur en Recht) op de middelbare school. Misschien moeten wij de voorlichting, vergelijkbaar met de opleiding, laten afzinken naar de basisschool.

‘Harry Potter op Woudstein’, of Pokémonkaarten met punten voor *attack* en *defence*. Als je goed je best doet, ontvang je voldoende E.C.T.S.-punten en evolueer je uiteindelijk tot advocaat!

Vroeg moeten kiezen is risicovol. Anderzijds heeft de balie belang bij LL.M’s die het best zijn toegerust om met succes in de advocatuur aan het werk te gaan. Met belangstelling zal de landelijke Orde kennisnemen van alle initiatieven gericht op een togamaster. Wij zullen kijken naar kwaliteit, toegang en de eisen van financiering. Met name bij de invulling van de werk- en leerfase is het van belang dat de balie in zijn verscheidenheid kan deelnemen. Uitwisseling moet mogelijk zijn voor de meer en minder draagkrachtige kantoren met de academische wereld en studenten.

Gezonde competitie zal leiden tot verschillen. Dat is niet erg. Zoveel mogelijk moet worden voorkomen dat de maatschappelijke waardering van zo’n puntentotaal wordt bepaald door de portemonnee van de universiteit, student of afnemer.

Een E.C.T.S.-punt als spilkoers met een zekere marge, zal ik maar zeggen. ●

83e jaargang – 30 mei 2003 – nr. 11
Verschijnt elke twee weken.

Het Advocatenblad is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Reed Business Information bv. De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve de rubrieken Van de Orde en Disciplinaire beslissingen.

Redactie
mr. drs. G.C. van Daal
mr. W.K. van Duren
mr. Y. van Gemerden
mr. W. Heemskerck
dr. L. Hesselink
mr. A.A.M. van der Meer
mr. O.H. Minjon
mr. P.F.P. Nabben
mr. G.J. van Oosten
mr. L.N.J.B. van Osch
mr. M. Perfors
dr. mr. L.W.M. Wopereis

Eindredactie
Linus Hesselink

Redactionele bijdragen
t.a.v. L. Hesselink
Reed Business Information bv
Postbus 16500, 2500 BM Den Haag
tel. 070-4415226
fax 070-4415919
e-mail: linus.hesselink@reedbusiness.nl
Bezoekadres: Benoordenhoutseweg 46, Den Haag
Zie www.elsevierjuridisch.nl

Uitgever
drs. J.W. van der Weele

Juridische Vacaturebank
www.jbb.nl

Beeld
Vormgeving: VILLA Y, Andre Klijsen
Tekeningen: Floris Tilanus
De Pinguin: W.C. van Manen

Lay-out/vormgeving
Unit-1, Dmitry de Bruin

Correctie
Sandra Braakmann

Druk
Drukkerij Groen bv, Leiden

Advertenties
Brouwer's Direct Marketing bv
Postbus 90, 2380 AB Zoeterwoude
tel. 071-5897621, fax 071-5890580
e-mail: bdmbv@euronet.nl
Advertentierieven op aanvraag
Personeelsadvertenties: € 1,89 per mm bij een kolombreedte van 40 mm
Inzendtermijn afl. 12: 30 mei 2003
afl. 13: 13 juni 2003

Nederlandse
groep uitgeverij voor vak en wetenschap

Abonnementen

Alle advocaten, leden van de Nederlandse Orde van Advocaten, ontvangen het blad gratis. Voor adreswijzigingen kunnen zij terecht bij de Nederlandse Orde van Advocaten, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag (Neuhuyskade 94, 2596 XM Den Haag), tel. 070-3353535, fax 070-3353531. Niet-leden betalen € 140 per jaarabonnement (incl. BTW en verzendkosten) en voor de jaarband € 15. Studenten 50% korting. Abonnementen kunnen schriftelijk worden opgezegd tot uiterlijk twee maanden voor beëindiging van het lopende abonnement. Reed Business Information Klantenservice verzorgt de abonnementenadministratie voor niet-leden: Reed Business Information bv, afdeling Klantenadministratie, postbus 808, 7000 AV Doetinchem. Tel. 0314-358358, fax 0314-349048, e-mail: klantenservice@reedbusiness.nl
Losse nummers: € 8,50